

Observation

Nyktra människor uppvisar systematisk **blindhet** inför framtida kostnader, även när kostnaderna är förutsägbara, drabbar dem **själva** OCH deras **barn**. Detta gäller i alla historiska civilisationer. Det gäller i relationer, ekonomier, grupper, ideologier, teknologi, marknader och konflikter. Mönstret är konstant:

- kort sikt övertrumfar lång sikt
- narrativ övertrumfar fakta
- gruppöverenskommelse övertrumfar verklighet
- människor upprepar samma fel trots data

Det är en massblindhet, inte en enbart individuell blindhet.

Black-box-inferens / Occam's razor

Minsta möjliga uppsättning mekanismer som förklarar fenomenet:

1. Dopaminviktning ersätter objektiv prioritering

Systemet väljer det som **känns** viktigt, inte det som **är** viktigt. Detta är den enklaste förklaringen till kortsiktig blindhet.

Dopamin är hjärnans heuristiska lösning på *handelsresandeproblemet*: systemet väljer nästa tanke, handling och tolkning utifrån högsta dopaminvikt, inte högsta sanning. När viktningen snedvrids optimerar systemet för belöning istället för verklighet.

2. Vänster hemisfär genererar narrativ som rationaliserar dopamin

När dopamin har valt, producerar vänster hemisfär ***efterhandslogik***. Det minskar dissonans men ökar blindhet.

När dopamin fäster vid ett narrativ böjs kognitionen som rumtid runt massa. Till slut uppstår en ***händelsehorisont*** där fakta inte längre når in.

3. Höger hemisfärs korrektionsfunktion stängs ned av belöning

När dopamin dominerar förloras:

- anomalidetektion
- framtidskänsla
- systemsyn
- konsekvensuppfattning

4. Frånvaro av friktion gör fel känslomässigt “gratis”

There ain't no such thing as a free lunch.

Utan snabb feedback finns inga korrigeringar. Alla långsamma system tenderar att kollapsa.

5. Social förstärkning multiplicerar dopaminfel

Gruppen förstärker belöning, delar narrativ och dämpar varningar. Minsta fel växer exponentiellt.

6. Narrativ massa kröker tankefältet

$$\text{curvature} = f(\text{dopamine_gain} \times \text{narrative_mass})$$

Ju högre moralvikt, desto större kognitiv krökning.

7. Biologisk energiekonomi föredrar kortsiktighet

$$\text{organism_state}(t + 1) = \text{organism_state}(t) + \Delta \text{energy_minimization}$$

Det är enklare att ignorera framtida kostnader än att bära dem nu.

8. Precision-weighting låser fast felaktiga modeller

När dopamin är högt överskattar vänster hemisfär sin egen precision. Hjärnan tror att den har rätt även utan data.

9. Second-order dopamin belönar själva ignoreringen

Systemet får dopamin inte bara av narrativet utan av:

- att slippa skuld
- att slippa konflikt
- att slippa se anomali
- att ingå i gruppharmoni

Det gör blindhet stabil.

10. Logik fungerar endast när input inte är viktad fel

Systemet är korrekt men felkalibrerat.

$$\text{fel i sensor} \Rightarrow \text{fel i output}$$

Det är inte dumhet – det är viktning (skit in, skit ut).

11. Endast principer och friktion kan återställa kalibrering

När organismen möter konsekvens eller följer principer som står över känslan, återställs:

- dopaminvikt
- närvaro
- anomalidetektion
- långsiktig planering

Systemisk konsekvens

I ett skattebaserat system där belöning styrs av gruppharmoni snarare än konsekvens blir kritik dopaminnegativ. Systemet **straffar kritiker** inte av ideologi, utan av neurostrukturell nödvändighet.

Språklig konsekvens

Nyspråk är den språkliga artefakten av ett dopaminviktat narrativ. Det uppstår när krökningen är så stark att verkliga ord skulle **skapa smärta**. Nyspråk är den tydligaste markören på att ***elefanterna ligger bakom händelsehorisonten***.

Subjektiv mekanism (jag)

En *dopaminvektor* med hög friktion och konsekvens gav mig en riktning starkare än lättjan och gruppdynamiken. Det gjorde modellen oundviklig efter 25 år i ett *utanförskapsområde* där *felskjutningar* blev vanligt.

Mätvärden

Följande lämnas åt läsaren att kröka tanken på (*förneka* ;-)

Organiserad-systemhotande brottslighet.

Gröna bubblor.

Sluta skjut.